

ประสิทธิผลการจัดกิจกรรมเล่นิทาน ต่อทักษะการดูแลสุขภาพตนเองของเด็กป่วย

สุกัญญา สารสินธุ์*, วรรณุช ไชยวาน*, พวงมกา อินทร์เยี่ยม*,
กฤษกันทร สุวรรณพันธุ์**, นิตยา โพธิ์ศรีงาม***

บทคัดย่อ

เด็กป่วยเมื่อต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ทำให้เด็กเสียโอกาสในการได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ และมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ การส่งเสริมเด็กป่วยเหล่านี้ให้มีช่วงเวลาที่ดีขณะที่มารับการรักษาจึงเป็นสิ่งสำคัญ ทีมผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของการส่งเสริมเวลาคุณภาพของเด็ก จึงได้จัดกิจกรรมการเล่นิทานขึ้น

การวิจัยเชิงทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนทักษะการดูแลสุขภาพตนเองก่อนและหลังฟังนิทานของเด็กป่วย และให้เด็กป่วยมีความสนุกสนานเพลิดเพลิน กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กป่วยโรคธาลัสซีเมีย อายุ 4-6 ปี ที่มารับการรักษาด้วยการให้เลือด ณ หอผู้ป่วยเด็กสามัญ 1 โรงพยาบาลศูนย์อุดรธานี ได้จากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 29 คน เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบทดสอบทักษะการดูแลสุขภาพตนเอง และแบบสังเกตพฤติกรรมเด็กในขณะฟังนิทาน วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนทักษะการดูแลสุขภาพตนเอง ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ สถิติ t – test Dependent Sample

ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลสุขภาพตนเอง สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และทุกคนมีสีหน้าท่าทางสนุกสนานในขณะฟังนิทาน

ดังนั้นควรจัดกิจกรรมให้เด็กอย่างต่อเนื่อง แม้จะมีช่วงเวลาสั้นๆ ก็สามารถส่งเสริมเวลาคุณภาพของเด็กได้

คำสำคัญ: การเล่นิทาน เวลาคุณภาพ เด็กป่วย

* คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี

** ภาควิชาสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น

***คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Corresponding author: Sukanya Kansin. E-mail: sukanya@rtu.ac.th

Received 20/07/2018

Revised 21/11/2018

Accepted 26/11/2018

THE EFFECTIVENESS OF STORYTELLING ACTIVITIES ON SELF-CARE SKILLS OF SICK CHILDREN

*Sukanya Kansin**, *Woranuch Chaiwan**, *Puangpaka Iniam**,
*Kritkantorn Suwannaphant***, *Nittaya Phosrikham****

ABSTRACT

During hospitalization of sick children. The Children lose opportunities for promoted developmental and changed in several part of life. Promote these sick children to have a good time. While being treated, it is important. Researchers have recognized the importance of promoting quality time for children. The storytelling has been organized.

This quasi-experimental research aims to compare self-care skills scores before and after listening to storytelling of sick children. And have fun.

The samples were 4-6 years old patients with thalassemia who were treated with blood at the pediatric ward1, Udon Thani hospital. A total of 29 children were selected by using purposive sampling. Data were collected by self-care skills test and observing children's behavior while listening to the storytelling. Comparative analysis of self-care skills scores, pre and post test using t-test Dependent Sample.

The results showed that after the experiment, the sample had an average of self-care skill scores higher than before the activity at the statistical level of 0.01. And all of them has a funny expression while listening to the story.

Therefore, keep activities for children continuously. Even with a short time. It can promote the quality of the child.

Keywords: Storytelling, Quality time, Sick children

ภูมิหลังและเหตุผล (Background and rationale)

เด็กเป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ¹ เป็นวัยพื้นฐานแห่งชีวิต ที่ต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูเป็นอย่างดี ตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 6 ขวบ โดยเด็กปฐมวัยนี้เป็นช่วงวัยที่เหมาะสมกับการเรียนรู้สิ่งต่างๆ มากที่สุดในชีวิต เพราะเป็นวัยที่ร่างกายและสมองกำลังเจริญเติบโต ถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดีและถูกต้อง เด็กก็จะพัฒนาตัวเองได้เต็มตามศักยภาพ ส่งผลต่อการมีพัฒนาการที่ดี ไม่ว่าจะเป็นทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา^{2,3} ทั้งนี้การเลี้ยงดูที่จะเกิดผลลัพธ์ที่ดีกับเด็กนั้น ผู้เลี้ยงดูต้องให้การเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม ใช้เวลาอยู่กับเด็ก ให้เป็นเวลาคุณภาพ ซึ่งหมายถึง การใช้เวลากับเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ จะเป็นช่วงเวลาใดก็ได้ที่ผู้เลี้ยงดูใช้เวลาอยู่ร่วมกันกับเด็ก มีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอย่างสร้างสรรค์ โดยไม่จำเป็นต้องใช้เวลาเป็นวัน หรือครึ่งวัน เวลาเพียงไม่กี่นาทีก็ถือเป็นเวลาคุณภาพได้⁴ นอกจากนี้แล้วผู้เลี้ยงดูต้องอยู่ในสภาวะพร้อม ทั้งทางร่างกาย และจิตใจ อีกทั้งปัจจัยด้านตัวเด็กก็เป็นสิ่งสำคัญโดยเฉพาะภาวะสุขภาพของเด็ก โดยเฉพาะเด็กที่เจ็บป่วยเรื้อรัง และต้องเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาล เด็กต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง ทั้งที่อยู่สิ่งแวดล้อมและภาวะสุขภาพ รวมถึงการมีข้อจำกัดในการทำกิจกรรมต่างๆ จากการเจ็บป่วยหรือการรักษา ทำให้เด็กเกิด

ความเครียดและแสดงปฏิกิริยาทางพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น ก้าวร้าว ร้องไห้แงง เศร้าโศก เป็นต้น หรืออาจส่งผลให้มีพัฒนาการที่ล่าช้าหรือไม่สมวัย⁵

เมื่อเด็กเจ็บป่วยเข้าโรงพยาบาลส่งผลให้ผู้ป่วยเสียโอกาสในการส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น 1) ด้านร่างกาย ร่างกายมีการใช้พลังงานมากเมื่อเกิดความเจ็บป่วย แต่การรับประทานอาหารลดลงหรือรับประทานไม่ได้ บางรายอาจมีอาเจียน ท้องเสียหากเกิดความเจ็บป่วยนานๆ จะส่งผลให้เกิดการขาดอาหาร เจริญเติบโตช้า หรือเกิดความพิการของอวัยวะ ความเจ็บป่วยส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการล่าช้าทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรงพบในเด็กที่มีความผิดปกติทางพันธุกรรม ทางอ้อมพบว่าการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลทำให้เด็กถูกจำกัดการเคลื่อนไหว จึงอาจไม่สามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก มัดใหญ่ได้เท่าที่ควร 2) ด้านจิตใจ และอารมณ์ เด็กมักเกิดความกลัว เครียด จากกฎระเบียบของโรงพยาบาลทำให้เกิดขาดความเป็นอิสระ ซึ่งการเข้ามาอยู่ในสถานที่ที่ไม่คุ้นเคย เด็กอาจทำให้ขาดความมั่นใจในตนเอง สูญเสียภาพลักษณ์ 3) ด้านสังคม เด็กไม่มีสัมพันธ์ภาพกับครอบครัว เพื่อน และชุมชนจากการเข้านอนในโรงพยาบาล การเรียนรู้ทางสังคมลดลง หรืออาจถูกล้อเลียน ทำให้เกิดการแยกตัว และ 4) ด้านสติปัญญา จากความเหนื่อยล้าของสภาพร่างกายเด็กจึงไม่พร้อมกับการเรียนรู้

บางรายต้องขาดโรงเรียนเพื่อเข้ารับการรักษา รวมถึงสภาพแวดล้อมบนหอผู้ป่วยที่ไม่ส่งเสริมการเรียนรู้⁶

การส่งเสริมเด็กป่วยเหล่านี้ให้มีช่วงเวลาที่ดี ที่มารับการรักษาในโรงพยาบาล จึงเป็นสิ่งสมควรตระหนัก โดยเฉพาะการมีความรู้ในทักษะการดูแลสุขภาพตนเองที่สำคัญ และเหมาะสมกับช่วงวัย จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การเล่นิทานเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการจัดการทางการพยาบาล เพื่อป้องกันและลดผลกระทบด้านจิตใจของเด็ก อันเป็นผลมาจากความคิดความรู้สึกด้านลบของเด็กขณะเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาล⁷ ซึ่งนอกจากจะทำให้เด็กมีความรู้และมีทักษะในการดูแลสุขภาพตนเอง จากความรู้ที่สอดแทรกในนิทาน ยังทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินด้วย

ดังนั้น ทีมผู้วิจัยที่ได้จัดนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี ฝึกปฏิบัติงานในรายวิชา ปฏิบัติการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น ณ หอผู้ป่วยเด็กสามัญ 1 โรงพยาบาลศูนย์อุดรธานี ซึ่งเป็นหอผู้ป่วยที่ให้การดูแลผู้ป่วยเด็กตั้งแต่อายุ 1 เดือน จนถึง 15 ปี โดยทุกวันอังคาร และวันพฤหัสบดี จะมีเด็กป่วยโรคธาลัสซีเมีย มารับเลือด ประมาณวันละ 15 คน ซึ่งช่วงเวลาที่ได้รับเลือดในตอนเช้าเด็กจะมารอรับตั้งแต่เวลาประมาณ 6.00 น. เพื่อตรวจประเมินร่างกายก่อนให้เลือด และกว่าจะได้รับเลือด ในเวลาประมาณ 12.00 น. ซึ่งใช้

เวลานาน ทีมผู้วิจัยจึงได้สังเกตเห็นความสำคัญของการใช้เวลาอย่างมีคุณภาพของเด็ก จึงได้จัดกิจกรรมการเล่นิทานขึ้นโดยใช้ฉาก และหุ่นมือ ประกอบการใช้คำถาม ซึ่งนิทานจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ทำให้เด็กมีความสนุกสนานเพลิดเพลิน ดึงดูดความสนใจ สร้างจินตนาการ ทำให้เด็กมีความสงบ และมีสมาธิ ส่งเสริมพัฒนาความฉลาดทางสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กให้สูงขึ้น พัฒนาทักษะภาษา ทักษะการฟัง รู้จักฟังอย่างมีสมาธิช่วยให้เกิดความรู้ด้านภาษา⁸⁻¹⁰ การเล่นิทานในครั้งนี้ได้สอดแทรกเนื้อหาความรู้ทักษะการดูแลสุขภาพตนเอง ได้แก่ การล้างมือที่ถูกวิธี การแปรงฟันที่ถูกวิธี การป้องกันอาการท้องผูก ซึ่งเหล่านี้เป็นปัญหาที่พบมากในการดูแลสุขภาพตนเองของเด็กป่วย

รูปแบบการเล่นิทานในครั้งนี้แตกต่างจากเดิมที่หอผู้ป่วยเด็กสามัญ 1 เคยทำมา ซึ่งเป็นแบบเปิดหนังสือนิทานและเล่าเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มเล็กๆ ซึ่งพบว่า เด็กให้ความสนใจน้อย อีกทั้งผู้ปกครองไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการรับฟัง จึงนำความรู้ที่สอดแทรกในนิทานไปดูแลเด็กได้ไม่เต็มที่ อีกทั้งจากเดิมใช้วัสดุและอุปกรณ์ที่สิ้นเปลือง จึงได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบในการเล่นิทานเป็นแบบกลุ่ม มีฉากประกอบที่สวยงามที่ส่วนใหญ่ทำจากวัสดุเหลือใช้ เช่น กล่องกระดาษ กุ้งขนม ถุงใส่ของ และกระดาษหนังสือพิมพ์ เป็นต้น ซึ่งเป็นการประหยัด ช่วยลดขยะ และ

ภาวะโลกร้อน^{11,12} แต่ยังคงความสวยงาม และดึงดูดความสนใจ มีหุ่นมือหรือตัวละครที่เคลื่อนไหวได้ มีการเต้นประกอบเพลงที่เกี่ยวข้องกับนิทาน และมีช่วงที่ให้เด็กๆ ได้ตอบคำถาม ฝึกปฏิบัติทักษะจากความรู้ที่ได้จากการฟังนิทาน ซึ่งนอกจากเด็กจะได้รับความรู้แล้ว ยังมีความเพลิดเพลินสนุกสนาน อีกทั้งผู้ปกครองยังมีส่วนร่วมรับฟัง ซึ่งเป็นการผ่อนคลายความเครียดในช่วงที่ดูแลเด็กป่วย

วัตถุประสงค์ (Objectives)

1. เปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมการเล่นนิทานต่อทักษะการดูแลสุขภาพตนเองของเด็กป่วยก่อนและหลังการทดลอง
2. ให้เด็กป่วยมีความสนุกสนานเพลิดเพลิน

สมมติฐานของการวิจัย

เด็กป่วยมีคะแนนทักษะการดูแลสุขภาพตนเองหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นนิทานสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

ระเบียบวิธีการศึกษา (Methodology)

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการทดลองแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นเด็กป่วยโรคหัดคางทูมที่มารับการรักษาด้วยการให้เลือด ณ หอผู้ป่วยเด็กสามัญ 1 โรงพยาบาลศูนย์อุดรธานี

ระหว่างวันที่ 8 มกราคม- 5 มีนาคม 2561

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กป่วยโรคหัดคางทูม อายุระหว่าง 4-6 ปี ได้จากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 29 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระยะก่อนการทดลอง ดำเนินการทดสอบ ก่อนการทดลอง (pretest) โดยการประเมินทักษะการดูแลสุขภาพตนเองของเด็กป่วยจำนวน 3 ทักษะ ได้แก่ การล้างมือที่ถูกวิธี การแปรงฟันที่ถูกวิธี การป้องกันอาการท้องผูก

2. ระยะทดลอง ทำการทดลองในระหว่างวันที่ 8 มกราคม - 2 เมษายน 2561 เป็นระยะเวลา 12 สัปดาห์ ผู้วิจัยจัดกิจกรรมทุกวันอังคาร และวันพฤหัสบดี วันละ 1 แผน รวมทั้งสิ้น 24 แผน การจัดกิจกรรมการเล่นนิทาน ใช้ฉากนิทานและหุ่นมือที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบการเล่นอย่างเป็นขั้นตอน แล้วถามเรื่องราวในนิทาน ซึ่งเป็นคำถามที่กระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในทักษะการดูแลตนเอง ได้แก่ การล้างมือที่ถูกวิธี การแปรงฟันที่ถูกวิธี และการป้องกันการท้องผูก ในเวลาตั้งแต่ 10.30-11.00 น. วันละ 30 นาที

1. ระยะหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นนิทาน ครบกำหนดแล้ว จะทดสอบหลังการทดลอง (posttest) โดยใช้แบบประเมินทักษะชุดเดิม แล้วนำไปวิเคราะห์ค่าทางสถิติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ฉากและอุปกรณ์การเล่านิทาน แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถามและแบบทดสอบวัดทักษะการดูแลและสุขภาพตนเอง ได้แก่ ทักษะการล้างมือที่ถูกวิธี การแปรงฟันที่ถูกวิธี และการป้องกันการท้องผูก ซึ่งมีรายการประเมินทักษะรวม 15 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวมทั้งสิ้น 15 คะแนน หากปฏิบัติได้ถูกต้อง ได้ 1 คะแนน หากปฏิบัติได้ไม่ถูกต้อง ได้ 0 คะแนน แบบประเมินได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน มีดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) เท่ากับ 1 ทุกข้อ และแบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กขณะฟังการเล่านิทาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนทักษะการดูแลสุขภาพตนเอง ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ สถิติ t – test แบบ Dependent

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนทักษะการดูแลสุขภาพตนเอง ก่อนและหลังการเล่านิทานของกลุ่มตัวอย่าง

ทักษะการดูแลสุขภาพตนเอง N=29	\bar{X}	S.D.	t-test	p-value
ก่อนการทดลอง	9.20	1.42		
			7.67	0.01
หลังการทดลอง	13.07	1.33		

Sample และประมวลผลจากแบบสังเกตพฤติกรรมเด็กขณะฟังนิทาน

ผลการศึกษา (Results)

การทดลองจัดกิจกรรมการเล่านิทานในเด็กป่วยในครั้งนี้ มีการเล่านิทาน 3 เรื่อง ได้แก่ 1) ล้างมือก่อนนะบันบัน 2) หนูไม่กินผัก และ 3) แปรงฟันหรรษา มีเด็กป่วยเข้าร่วมรับฟังนิทาน รวมทั้งสิ้นจำนวน 29 คน เป็นเด็กชาย จำนวน 11 คน เด็กหญิงจำนวน 18 คน อายุ 4-6 ปี ผู้ปกครองจำนวน 20 คน

ผลการวิจัยพบว่า หลังการเล่านิทานโดยใช้ฉาก และหุ่นมือ ประกอบการใช้คำถาม

กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลสุขภาพตนเอง ได้แก่ ทักษะการล้างมือที่ถูกวิธี การแปรงฟันที่ถูกวิธี และการป้องกันการท้องผูก สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 1

และจากการสังเกตพฤติกรรมในการร่วมกิจกรรม พบว่า เด็กมีสีหน้าท่าทางสนุกสนาน ร่วมกิจกรรมตอบคำถาม และทั้งหมดบอกสนุกและอยากให้ออกกำลังกายนี้ไปเรื่อยๆ แสดงให้เห็นว่าการเล่นนันทนาการ โดยใช้ลูก หุ่นมือ ประกอบการใช้คำถาม ทำให้เด็กได้ใช้เวลาอย่างมีคุณภาพ มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน และสามารถพัฒนาทักษะการดูแลสุขภาพตนเองของเด็กป่วยได้

วิจารณ์ (Discussions)

เด็กป่วยเมื่อต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลจะมีความรู้สึก เบื่อหน่าย โดดเดี่ยว เศร้าโศก ซึ่งการเจ็บป่วยเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล เป็นเหตุการณ์ที่สำคัญในชีวิตของเด็ก^{13,14} ซึ่งจากการศึกษาของกนกจันทร์ เขม้นการ⁷ ให้ข้อเสนอแนะว่าการเล่นนันทนาการเป็นหนึ่งในกลยุทธ์การจัดการทางการแพทย์เพื่อป้องกันและลดผลกระทบด้านจิตใจของเด็ก อันเป็นผลมาจากความคิดความรู้สึกด้านลบของเด็กขณะเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาล ผู้วิจัยจึงได้นำกิจกรรมเล่นนันทนาการมาใช้ในการส่งเสริมเวลาคุณภาพของเด็กป่วย

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างหลังจากได้รับฟังการเล่นนันทนาการ มีคะแนนทักษะการดูแลสุขภาพตนเองสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทั้งนี้เนื่องจาก

1. เด็กป่วยมีคะแนนทักษะการดูแลสุขภาพตนเองสูงขึ้น โดยในการจัดกิจกรรมการเล่นนันทนาการ ทีมผู้วิจัยได้สอดแทรกเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับทักษะการดูแลตนเองของเด็ก มีการถามตอบเมื่อเล่นนันทนาการเสร็จ และให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติทักษะ ทำให้เด็กได้คิดตามและเกิดการเรียนรู้ โดยในการเล่นได้ใช้ภาษาต่างๆ ประโยคสั้นๆ มีตัวละครน้อย และเป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก มีการเดินเรื่องอย่างรวดเร็ว และใช้หุ่นมือประกอบการเล่น ซึ่งทำให้เด็กเกิดความสนใจ ดึงดูดให้เด็กอยากฟังนิทาน และติดตามนิทานจนจบ ตามที่ วาโร เฟ็งสวัสดิ์ (2544)¹⁵ กล่าวไว้ว่า การเล่นนันทนาการโดยใช้หนังสือนิทาน ภาพประกอบการเล่นนันทนาการได้แก่ หุ่นมือ หุ่นนิ้วมือ และรูปภาพจะช่วยสร้างความสนใจของเด็ก เช่นเดียวกับผลการศึกษาของพัชรภรณ์ ศุภสุข (2556)⁸ ที่พบว่า การเล่นนันทนาการประกอบคำถามปลายเปิดแบบมีโครงสร้าง มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นนันทนาการเพียงอย่างเดียว การเล่นนันทนาการในครั้งนี้ จึงเป็นการสร้างการเรียนรู้สร้างจินตนาการในขณะที่เด็กฟังนิทาน ซึ่งทำให้เด็กมีความสงบ และมีสมาธิ และนิทานยังเป็นเครื่องมือที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาความฉลาดทางสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กให้สูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ พันธุ์ชิตา สิริภัทธรศรีเสมอ (2555)⁹ ซึ่งได้กล่าวว่า นิทานช่วยในการพัฒนาทักษะภาษา ทักษะการฟัง รู้จักฟัง

อย่างมีสมาธิช่วยให้เกิดความรู้ด้านภาษา และสอดคล้องกับการศึกษาของ Mokhtar et al. (2011)¹⁰ ที่พบว่า การเล่านิทานมีประโยชน์ในทักษะการอ่านของเด็ก โดยเด็กสามารถเชื่อมโยงความหมายและอารมณ์ด้วยคำพูด พัฒนาคำศัพท์และเรียนรู้ว่าเมื่อใด และที่ไหน ควรใช้คำและวลีใด ทั้งนี้ผู้เล่าได้ใช้เทคนิคประกอบการเล่าช่วยดึงดูดใจเด็กสนใจ ติดตามฟังนิทานโดยใช้ระดับเสียงให้ชัดเจน และจังหวะเหมาะสมตามท้องเรื่อง ใช้ท่าทาง จังหวะการพูดสอดคล้องกับตัวละคร ทำให้นิทาน น่าสนใจ ดังที่ Hilda (2001)¹⁶ ได้กล่าว ว่า การใช้เทคนิคการเล่าปรับเปลี่ยนระดับเสียงจะช่วยสร้างความ ประทับใจ และความบันเทิงให้แก่เด็ก นอกจากนี้ยังทำให้เด็กสามารถจับใจความสำคัญ จากเรื่องที่ฟังได้ สอดคล้องกับการศึกษาของมาณวิภา บุญรินทร์ (2552)¹⁷ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบรูปภาพ มีความสามารถในการจับใจ ความหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และมีความสนใจต่อกิจกรรมการเล่านิทานอยู่ ระดับสนใจมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษรินทร์ ก้องเมือง (2551)¹⁸ ที่ศึกษาการพัฒนาความ สามารถด้านการจับใจความ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ด้วยกิจกรรมการเล่านิทาน แบบเล่า ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียน คิดเป็น ร้อยละ 66.31 และนักเรียนมีความสามารถ

ด้านการจับใจความอยู่ในระดับมาก ซึ่ง นอกจากความน่าสนใจของนิทานแล้ว การที่ ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องรวมถึงให้ เด็กได้ลงมือฝึกปฏิบัติทักษะการดูแลสุขภาพ ตนเองตามตัวละครในนิทาน เป็นผลให้ คะแนนทักษะการดูแลสุขภาพตนเองของเด็ก สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับกับการศึกษาของ เสกสรร มาตวังแสง และคณะ (2560)¹⁹ ที่ได้ สะท้อนให้เห็นว่าการที่เด็กปฐมวัย ได้รับความรู้จากการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ได้ ลงมือปฏิบัติจริง จนเกิดเจตคติที่ดีต่อการ ดูแลสุขภาพจนติดเป็นนิสัยทำให้เด็กมี พฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมตามวัย

2. ธรรมชาติเด็กวัยก่อนเรียนชอบฟัง นิทานเพราะนิทานให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และตอบสนองความต้องการของ เด็ก กิจกรรมการเล่านิทานเป็นกิจกรรมที่เด็ก ชอบนิทาน จึงเปรียบเสมือนเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้ เด็กสนใจ โดยกิจกรรมเล่านิทานในครั้งนี้ช่วยให้ ช่วงเวลาของเด็กที่รอแพทย์มาตรวจ ไม่น่าเบื่อเด็กๆ ได้ใช้เวลาอย่างคุ้มค่าเกิด ความเพลิดเพลินสนุกสนาน ด้วยฉากการเล่า นิทานที่มีสีสันสวยงาม มีหุ่นมือประกอบการ เล่าเนื้อเรื่องนิทานฟังเข้าใจง่ายเกี่ยวข้องกับ ชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นพวรรณ ยุติธรรม (2556)²⁰ ที่ได้กล่าวไว้ว่า การเล่านิทานสามารถเล่าได้ทุกโอกาส จุดประสงค์ของการเล่านิทานเพื่อสร้างความ สนุกสนานบันเทิงใจ ใช้สั่งสอนเตือนใจหรือ ปรับพฤติกรรมใช้เป็นเครื่องมือให้ความรู้

ทางอ้อม เช่นเดียวกับ ณัฐวดี ศิลาภรณ์ (2556)²¹ ได้สรุปคุณค่าของนิทานว่า นิทานเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้คุณค่าในด้านการฝึกทักษะทางภาษา สร้างกระบวนการคิด ช่วยปรับเปลี่ยนทัศนคติที่ไม่ดี สร้างสมาธิ และผ่อนคลายอารมณ์ และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา²² ได้ระบุถึงความสำคัญของนิทานว่า นิทานเป็นสิ่งที่สำคัญต่อชีวิตทั้งเด็กและผู้ใหญ่ เพราะนอกจากนิทาน จะช่วยให้เด็กๆ มีความสุข สนุกสนานแล้ว ยังเป็นโลกแห่งจินตนาการที่สมบูรณ์แบบที่คอยช่วยถักทอสายใยความรัก ความฝัน สานสัมพันธ์อันอบอุ่น ความละมุนละไมในกลุ่มสมาชิกของครอบครัว อีกทั้งนิทานยังให้แง่คิด คติสอนใจ และปรัชญาชีวิตอันล้ำลึกแก่เด็ก นิทานมีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็ก จะเห็นได้ว่านิทานมีคุณค่าต่อเด็กมากโดยเฉพาะในช่วงปฐมวัย การเล่านิทานจะเป็นเครื่องช่วยให้เด็กเข้าใจสิ่งที่ป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เพราะการเล่านิทานจะช่วยสร้างเสริมพัฒนาการทางภาษา ความคิด จินตนาการ เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน

ข้อยุติ (Conclusions)

เด็กป่วยได้ใช้เวลาอย่างมีคุณภาพ ได้รับการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับทักษะการดูแลสุขภาพ ได้แก่ การล้างมือที่ถูกต้อง การแปรงฟันที่ถูกต้อง และการป้องกันการท้องผูก

มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน รวมถึงผู้ปกครองได้รับความรู้ในการดูแลบุตรหลานของตัวเองทั้งขณะอยู่โรงพยาบาลและเมื่อกลับไปอยู่ที่บ้าน

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

1. ควรมีการติดตามพฤติกรรมของเด็กว่ามีการปฏิบัติทักษะต่างๆ ที่ได้รับความรู้ไปอย่างถูกต้องและต่อเนื่องหรือไม่ ทั้งขณะที่อยู่โรงพยาบาล และเมื่อกลับไปที่บ้าน

2. ควรมีการศึกษาผลของกิจกรรมเล่านิทาน โดยใช้ฉากหุ่นมือ ประกอบการใช้คำถาม ที่มีผลต่อการพัฒนาการด้านอื่นๆ ของเด็กวัยก่อนเรียน เช่น ทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

สถานะองค์ความรู้ (Body of knowledge)

งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าแม้จะมีช่วงเวลาสั้นๆ ก็สามารถส่งเสริมเวลาคุณภาพของเด็กได้ ถ้าบริหารจัดการอย่างเหมาะสม ซึ่งจะทำให้เด็กได้ทั้งความรู้และความสนุกสนานเพลิดเพลิน เพียงแต่ผู้ให้การรักษาตระหนักเห็นถึงความสำคัญและเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กป่วย อีกทั้งยังสามารถดึงผู้ปกครองมามีส่วนร่วมในการให้ความรู้ในการดูแลและสุขภาพเด็กที่ไม่เกิดความเบื่อหน่ายจากการรับฟังการสอนโดยตรง ซึ่งผู้ปกครองสามารถนำความรู้ไปดูแลเด็ก และสามารถนำกิจกรรมการเล่านิทานไป

ประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมสุขภาพของ
ลูกหลานตนเองได้ที่บ้าน

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement)

ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยราชธานี
วิทยาเขตอุดรธานี ที่ได้สนับสนุนทุนการทำวิจัย

ขอขอบคุณ เด็กป่วย ผู้ปกครองที่เข้าร่วม
กิจกรรม และเจ้าหน้าที่หอผู้ป่วยเด็กสามัญ 1
โรงพยาบาลศูนย์อุดรธานี ที่ได้อนุเคราะห์
สถานที่ในการทำวิจัย และเข้าร่วมกิจกรรมใน
ครั้งนี้ จนงานวิจัยสำเร็จ ลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง (References)

1. Luong QV. How Can Child Labor Lead to an Increase in Human Capital of Child Laborers and What Are Policy Implications?. Berkeley: University of California; 2011.
2. Baumrind D. The discipline controversy revisited. *Family Relations* 1996; 45(4): 405-14.
3. Kail RV. *Children and their development*. 2nd ed. New York: Prentice Hall; 2001.
4. Amarin Baby and Kids. *Quality time for children* [online] 2015 [cited 2018 Jul 1]. Available from: <https://amarinbabyandkids.com/tag/>
5. Khungtumneum K. The strategies for promoting illness pre-school age development during hospitalization. *HCU Journal* 2014; 17(34): 155-167. [in Thai].
6. Ngamsuoy A, Suklertrakul T. In: Urharmnuay M, editor. *Effects of illness and staying the hospital to the inpatient children*. Pediatric nursing1. 2nd ed. Chaingmai: Nuntapun Printting; 2011. [in Thai].
7. Khamenkan K. Children's Thoughts and Feelings during Hospitalization: Nursing Management. *Journal of Nursing Science & Health* 2011; 34(3): 75-87.
8. Supasuk P. *The development of creative thinking in early childhood by storylling with structured open questions and social reinforcement* [Master Thesis of Education in Development Psychology]. Bangkok: The Graduate School, Srinakharinwirot University; 2013. [in Thai].
9. Siripatsrismeer P. *The effects storytelling on perception of environmental preservation of preschool children* [Master Thesis of Education in Curriculum and Instruction in Early Childhood Education]. Pathumthani: The Graduate School, Valaya Alongkom

- Rajabhat University under the Royal Patronage; 2012. [in Thai].
10. Nor Hasni Mokhtar, Michi Farida Abdul Halim, Sharifah Zurina Syed Kamarulzaman. The Effectiveness of Storytelling in Enhancing Communicative Skills, 2010. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 2011; 18(7): 163–169.
 11. Israngkun Na Ayuthaya C, Piboonsarawat P. **To move forward with life-sufficiency, follow in His Majesty's footsteps. for sustainable development.** 5th ed. Bangkok: Research and Development Institute of Sufficiency Economy Crown Property Bureau; 2010.
 12. Pillawas N. **Story Telling** [online] 2017 [cited 2017 Jan 27]. Available from: <http://taamkru.com/th/>
 13. Vessey JA, Children's psychological responses to hospitalization. *Annu Revof Nurs Res* 2003; 21: 173-201.
 14. Naksri R, Tangvoraphonkchai J. Effects of information programs on perceptions and behavior of caregivers. In the care of children with pneumonia. Treatment in Khao Suan Kwang Hospital, Khon Kaen Province. *Journal of Nursing and Health* 2010; 33: 18-26
 15. Pheangsawat W. **Early Childhood Education Research.** Bangkok: Suviriyasarn Publishing House; 2001. [in Thai].
 16. Hida LJ. **Early Education Curriculum A Child Connection to the World.** New York: Division of International Thomson Publishing; 2001.
 17. Boonyarin M. **Effect of storytelling activities on the ability to capture emotions. Of Pre-School Children, Ban Non Nung, Nong Ling** [Master Thesis of Education in Early Childhood Education]. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat University; 2009. [in Thai].
 18. Kongmuang K. **Study on the development of the ability of the 2nd kindergarten students. With storytelling activities repeat Story** [Master Thesis of Education in Curriculum and Instruction]. Maha Sarakham: The graduate school, Maha Sarakham University; 2008. [in Thai].
 19. Madwungsang S, Pinyoanuntapong S, Pinyoanuntapong, Boonthima R. A study of health behavior promotion model of preschool children.

- Community Health Development Quarterly Khon Kaen University 2017; 5(1): 55-75. [in Thai].
20. Yuttitum N. "Storyteller," Journal of Pathumwan 2013; 9: 1-12.
21. Silakorn N. Speaking ability of early childhood children using fable story telling with puppets [Master Thesis of Education in Early Childhood Education]. Bangkok: The Graduate school, Srinakharinwirot University; 2013. [in Thai].
22. Office of the Education Council. The importance of storytelling and child development in the storytelling process for early childhood development. 2nd ed. Bangkok: Prikwan Graphic Press, 2007.